

O naději pro ty, kdo o ni přišli

text: 1 Pt 3,18-22

Střížov 28.4.2013

čtení: Mt 5,3-10

1 Pt 3,18-22 *Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrcen v těle, ale obživen Duchem. ¹⁹ Tehdy také přišel vyhlásit zvěst duchům ve vězení, ²⁰ kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noemových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí. ²¹ To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje vás. Nejde v něm zajisté o odstranění tělesné špíny, nýbrž o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme - na základě vzkříšení Ježíše Krista, ²² jenž jest na pravici Boží, když vstoupil do nebe a podřídil si anděly a vlády a mocnosti.*

Kdyśi dávno, ve dnech Noemových, se našli lidé, kteří neuposlechli Boží hlas. Přesněji řečeno, byla jich drtivá většina. Vlastně skoro všichni. Bohu bylo ochotno naslouchat jen osm lidí. Ti byli zachráněni.

Tím úděl těch ostatních není uzavřen: po mnoha a mnoha letech se na scéně objevil jeden spravedlivý - Kristus - který měl za úkol přivést lidi k Bohu. Tělesně nedopadl dobře, ale ani špatný konec lidského těla nemůže Božího ducha a Boží vůli zastavit. Boží vůle je, aby nás Kristus přivedl na hostinu. A Boží vůle se děje. Dokonce i pro ty, kdo Boží pozvání odmítli. Autor biblického dopisu je poeticky označuje "duchové ve vězení, kteří neuposlechli, když se ještě stavěl koráb"; když už koráb vyplul a začala zkáza, už pro ně bylo pozdě. Ten, pro koho je pozdě, už může leda čekat, jestli ho někdo vysvobodí.

Noe - hlavní lidský hrdina příběhu o potopě, jehož jméno nese sbor v Almelo - je jedním z osmi zachráněných. Že by bylo tehdy na světě jen osm spravedlivých? K tomu by apoštol Pavel podotkl, že nikoli, spravedlivý nebyl ani jeden. Tady těch osm se lišilo od ostatních nikoli tím, že by byli lepší, ale jen tím, že se nechali pozvat. Uposlechli. Vsadili na Boží spravedlnost a to je zachránilo.

Příběh o potopě nepatří do dějepisu: není to kronika, nýbrž obraz našeho života. Člověk, který přijal Boží pozvání a vsadil na Boží spravedlnost, se dočkal záchrany. Ale je tu něco, čím je tenhle zachráněný důležitý pro druhé lidi: on je tu na světě totiž i kvůli těm ostatním, kdo se zatím pozvat nenechali. Dveře korábu jsou dokořán, Boží pozvánka je rozeslána - ale bude to chtít trpělivost, protože lidské duše, které obývají mladá či stará těla (na generaci nesejde), jsou v jakémśi vězení. Nepřijdou. Koráb vypluje bez nich a oni budou muset počkat, až jim, vězňům, někdo přinese evangelium.

Stalo se zvykem, že se tomu vězení, ve kterém přebývají neposlušní, začalo přezdívat peklo. Tak tomu aspoň rozuměli dávní křesťané: když Bůh pozval lidi k záchraně a oni se zachránit nenechali, kde jinde by byli, než v pekle?

Lidi si pak zkoušeli představit, kde by to peklo vlastně mělo být (a protože žijeme na zemi a Boha tušíme nad sebou, vycházelo jim z toho podzemí, kdesi hluboko pod hroby). Ale poetické duše s básnickým nadáním to pojaly jinak, mnohem trefněji. "Prokletý básník" Arthur Rimbaud píše, že peklo je tam, kde uvěříte, že je vám dáno žít ve světě bez lásky, bez naděje, kde je každý vydán napospas svým vlastním démonům. Když k tomu dodáme, že Dante naopak rozuměl Božím královstvím svět, kde je i pohyb slunce a hvězd řízen láskou, vyjde nám z toho, že pro oba je peklo místem, kam nechodí nikdy láska.

Vězení, kde v inventáři chybí láska a naděje a kde jste necháni napospas svým vlastním démonům a nikdo vám od nich nepomůže. To je peklo. Nemusí mít adresu v podzemí: spousta lidí ho má doma. Spousta lidí se postará, aby ho měli doma i další. Peklo je infekční.

Noemova kocábka nevez na palubě záchranu. Na to nemá. Jako nevez nikomu záchranu církev. Záchranu může dát jenom Bůh sám. Kocábka nemá na palubě záchranu, ale má tam zachráněné. Jako církev: i ta má na palubě lidi, kteří vyvázli ze světa bez lásky a bez naděje. Někdo jim podal ruku, aby nezůstali v péči svých vlastních démonů, a tak jsou tady. (Je-li církev nelaskavá a beznadějná, už jí do podpalubí crčí voda a je to s ní nahnuté.)

Noemova kocábka v Almelo, v Jihlavě a ve Střížově nevez na palubě záchranu (na to nemá), ale lidi vytažené z vody. Z paluby se dá koukat, kdo jsou ti, co zůstali ve vodě. Autor staříčského dopisu, který byl zveřejněn v Bibli, píše, že jsou to lidi, kteří zůstali uvěznění (svými vlastními slabostmi, neduhy, nešvary, trápeními, jedním slovem: démony). Básníci by dodali, že jsou to lidi, kteří uvěřili, že už se budou muset v životě obejít bez lásky a bez naděje. Takový život je ovšem docela peklo.

Věžňové beznadějného a nelaskavého života jsou odkázáni na to, jestli jim někdy někdo přinese dobrou zprávu. Tou dobrou zprávou se míní, že jejich beznaděj a nelásku Kristus převzal a nahradil ji novým pozváním.

Pozvání nemůžete věrohodně předat jinak, než tak, že někoho zcela osobně pozvete. V naší době je to možná ještě důležitější než dřív. Ani ta nejsociálnější sociální síť vás nezbaví samoty; setkání dvou lidí je nenahraditelné. Setkání s rozhovorem, při němž se neřeší jen provozní záležitosti a může se otevřít prostor pro důvěru - protože bez důvěry by to pozvání bylo leda reklamním sloganem.

Běda, kdo takovou důvěru zneužije a zraní duši druhého. Udělal do lodi díru a zas to s námi bude nahnuté o trochu víc.

Dostat se z vody, prožívat záchranu, protože jsme přijali pozvání a vsadili na Boží spravedlnost - to všechno se dá shrnout do symbolu křtu. Křest je symbol záchrany a vy se jím před Bohem zavazujete k dobrému svědomí (píše se v tom starém dopisu).

Zavazujeme se k dobrému svědomí: nikoli čistému (že nikdy nic špatného neprovedu - obávám se, že provedu, ač nerad, a vy patrně také). Zavazujeme se nikoli k neposvrtnému svědomí, ale k dobrému, čímž rozumím právě to, že přijmeme Boží pozvání a vsadíme na Boží (nikoli na svou) spravedlnost.

Na Velikonoce se připomínalo, že Ježíš trpěl jako někteří jiní lidé. Autor starého biblického dopisu se snaží připomenout proč: jaký je motiv toho utrpení. "Dal svůj život za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé" - pro lidi, které uvěznili jejich vlastní démoni v nějakém trápení a kteří čekají, jestli jim někdo nepřinese dobrou zprávu, se tu objevuje cosi moc důležitého: Boží solidarita s člověkem, otevřené dveře bez mříží.

Svět je podivně zamotaný. Jsme na záchranné palubě, a ve vězení trochu taky. Kéž tedy ta zpráva o Boží solidaritě zazní i pro vás a vašim přičiněním i lidem okolo vás.